

Cs. DARAB JÓZSEF

EMLÉKTÁBLA AVATÁSA BALATONFÜREDEN, A PANTEONBAN

Tisztelt Megjelentek!

Meghatottsággal állok itt, hogy édesapám, dr. Csizmazia Darab József születésének századik évfordulóján szülővárosa emléktáblával örökíti meg munkásságát.

Engedjék meg, hogy ez alkalommal magam is szóljak néhány szót.

Idén emlékezünk meg az I Világháború befejezésének 100-ik évfordulójáról is. Nagypám katona ként az olasz fronton harcolt és sérülése miatt gyógykezelésre hazatért. Mivel közben nevelőapja Csizmazia József meghalt ő lett a családfenntartó, így nem kellett felgyógyulását követően visszatérnie a frontra és megnősülhetett. Apám 1918. július 15-én született Balatonfüreden.

Szülei, illetve a család több generáción keresztül mezőgazdasággal és szőlőtermesztéssel foglalkoztak, ami egyúttal későbbi szakmai elhivatottságát is determinálta. De nagybátyja, Fábíán Ferenc-József is Mathiász János mellett dolgozott Kecskeméten.

Tanulmányai során arra készült, hogy a füredi bortermelők jobb áron, szervezeten adhassák el borukat, ezért borkereskedői és közvetítői képzettséget szerzett.

A II világháborút követően először a tapolcai járásban hegyközségi titkárként dolgozott Sági Károly mellett.

Mivel a család szőlőterületeit elvették, szakmai érdeklődése a nemesítés felé fordult, és már a világháború előtt is kiterjedt hazai és külföldi kapcsolatokkal rendelkezett.

1948-ban svájci szakmai gyakorlata során állásajánlatot kapott a Schenk 'cégtől Rolle-ban, a vállalat dél amerikai szőlőtelepeinek irányítására, de szüleire való tekintettel inkább hazatért.

Ezután kezdte meg kutatói megbízása alapján Egerben a szőlőnemesítési munkát, melynek eredményeit főként két téma köré csoportosíthatjuk:

– A Bikavér típusú vörösbor szőlőfajták nemesítése volt a legnehezebb és legidőigényesebb feladat, mert a Bikavért alkotó vörös-borszőlőfajták egymás közötti keresztezése nem adott elfogadható eredményt.

A keresztezést csak több lépcsőben lehetett megoldani. A szabadalmi értékű keresztezési kombinációk viszont lehetővé tették, hogy ilyen kombinációval a szülőpárok között szinte 80%-os valószínűséggel lehetett megfelelő Bikavér típusú vö-

rösbor szőlőfajtát előállítani. Így került sor 1978-ban a Turán, Titán és Tizián fajták állami elismerésre történő bejelentésére.

– A betegségeknek ellenálló szőlőfajták nemesítését az indokolta, hogy a háború utáni szőlőmonográfiai felvételek szerint a direkttermők területe Magyarországon elérte a 45 000 ha-t, és ez nagymértékben rontotta a magyar bor külkereskedelmi hitelét. Az Egerben megkezdett nemesítési munka először 1957-ben mutatott eredményt, amikor egy "Egri Csillagok 24"-es számmal jelölt hibridet már összehasonlító kísérletekbe állítottak és ebből lett később a Zalagyöngye fajta, melyet még további rezisztens fajták követtek.

Bár a nemesítési munkát a természetben az eredmények igazolták, munkásságát csak 1994 után kezdték elismerni.

A szűkebb nemesítési munka mellett

– Küzdött a magyar helyesírásban a szőlőfajták írásmódja megváltoztatásáért, hogy azokat – mint a többi szőlőtermelő országban – nálunk is nagy kezdőbetűvel írják.

– Szorgalmazta, hogy a növénynemesítési munka Európában egységes szabályozást és elismerést kapjon.

– Kitalálója és megszervezője volt a Magyar Postával együttműködésben a Magyar Borvidékek bélyegsorozatnak, így jelent meg 2000. május 25-én a Balatonfüred-Csopak borvidéki bélyeg a Balatonvin Borlovagrend zászlósborával.

– A Széchenyi Ferenc Kertészeti Szakképző Iskolával való együttműködés keretében az Egri csillagok 36-os kettős hasznosítású hibridet Füredgyöngye névre keresztelte remélve, hogy a fajta a füredi kiskertekben is elterjed majd.

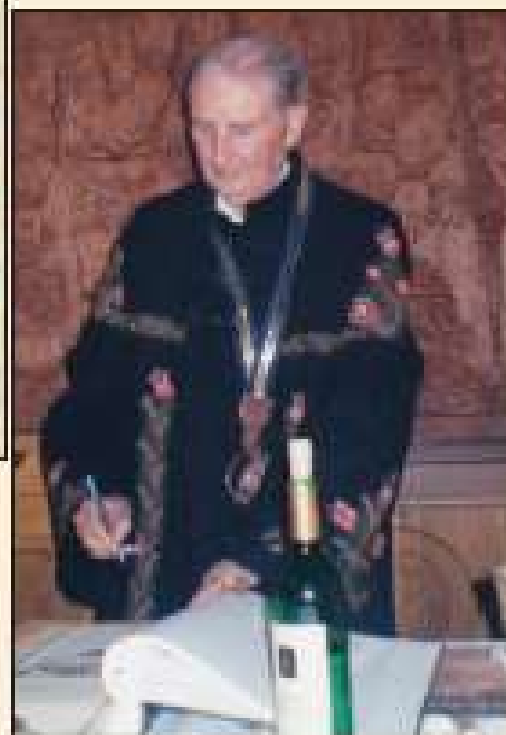
– Számos cikkben elevenítette fel, illetve javasolta a füredi szőlőgyógyomód ismételt bevezetését, ha ma már nem is orvosi kezelésként, de egészségvédő és marketing jelleggel, mely így ismét a város nevéhez kötődhetne.

Köszönöm családnak nevében Balatonfüred Város Önkormányzatának, a Balatonfüredi Helytörténeti Egyesületnek, a Balatonvin Borlovagrendnek, minden füredinek és valamennyi jelenlevőnek, hogy őrzik édesapám emlékét.

Köszönöm a figyelmüket.

Balatonfüred, 2018. október 20-án

Csizmázia Darab Józsefre emlékezünk
(100 éve született)

Alsóörsi képek: református templom, Mihálkovics Tivadar mellszobra, a "bőrök adószedő" háza
(Tóth-Bencze Tamás)